

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11794

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1891

C O D I C E S

1892

aut prioris apud eum Epistolae subscriptio in mendo cubet, aut tituli Epistolis perperam sint adfixi; quomodo enim id *prosequendum* dicas, quod *peractum* dixisti? Quarta demum inscribitur: *De refecandis Haereticorum reliquiis in Styria, Carinthia et Carniola*: Auspicatur ea: *Quod faelix faustumque sit Serenitati Vestrae ejusque in ævum semini &c.* et subscribitur: *Lavanti in profesto Divi Michaelis Archangeli Anno 1615*. Ita et apud Hansiz. p. 744.

CCCCLXXXII.

731 Codex chartaceus lat. germ. Sec. XVII. Folior. 158. 4. complectitur Excerpta e Scriptoribus Polemicis Catholicis *Jod. Keddio S. J. Job. Zeschlino, Andrea Frommio, Jac. Kellero S. J.* et aliis congesta a *Mart. Nesselio Moravo Weiskirchenfi Danielis Bibliothecae Nostrae quondam Praefecti Patre*, dum Scholae *Bremensis* Rectorem ageret. Itaque ad calcem adscriptum: 1662. *Bremæ*. Huc pertinent, quae Epistolae suae ad *Petr. Lambecium* editae a *Kollario* in *Supplem. L. I. Commentar. Lambec. col. 829.* intexuit *Martinus*: *Hic (Bremæ) singulari Dei beneficio et inspiratione, in veritatem Luther: Religionis facta inquisitione, et lectis studiose Pontificiorum Doctorum libris, deprehendi eam falsam; contra Catholicam veram et orthodoxam esse. Itaque abdicavi me sponte officio, et fini-*

to examine verno XXV. Aprilis Anno MDCLXVI. — Brunam Moraviae usque veni &c. Non igitur a. 1667. ut habet *Joecheri Lexicon*, quod et clam profugisse *Martinum* adserit, et e citata Epistola non parum emendari subplerique potest. Idem dic de supra memorato *Job. Zeschlino*, quem neque *Wilb. Wolfgangi Palatini Neoburg.* Cancellarium fuisse, neque suum ad Catholicos transitum *Apologia* edita defendisse, aut apud *Joecherum*, aut in *Lexico Univ.* reperies.

CCCCLXXXIII.

Codex chartaceus germ. lat. 888 gall. Sec. XVI. f. compilatus est e variis Scriptis, quibus diversa Religionis Catholicae Capita impugnantur. Atque hic illorum Elenchus est: I. Consideratio de Doctrina, Ceremoniis et Adia-phoris germanica, inscripta: *Bedenckben von der Ler, von nottigen Euserlichen stuckben vnnnd Euserlichen Mittlen Dingen*, et incipiens: *Es ist nicht an (ohne), Trennung Zweispalt vnnnd Schismata haben ein scheuzlichs ansehen &c.* Subscripsere *Lutherus, Bugenbagius, Jonas, Cruciger, Melanchthon, Amsdorfius* alique 8. Notae temporis nullae. Foll. 16.

II. Epistola germ. *Lutheri* ad Matronam de Praedestinatione sollicitam. Initium: *Gnad vnnnd friedt in Christo. Tugendsame frau. Es bat mir euer lieben Briefe der*

1893

P O L E M I C I.

1894

der Hieronimus Weller anzeigt, wie Ir hoch bekumert sei et &c. Soror fuit dicti Welleri. Epistola data a. 1532. et in Opp. Lutheri vulgata. Foll. 2.

III. Quomodo Concionator No-uitius Concionem informare debeat a D. Hieronymo Vueller Anno 1539. Initium: Concionator primo diuidat, deinde definiat, postremo argumentetur. &c. Extat in Opp. ejus Lipsiae 1702. editis f. Foll. 10.

IV. Scena Satirica inter Pasquillum (Pasquinum) Rom. Pon-

tificem, Lutheranos, Cardinales Rom. Episcopos, Carolum V. Imp. Regem Angliae, Papistas, Regem Rom. Germaniam, Hungaros, Maximilianum Regem Boh. Ferdinandum Archid. Austr. Reginam Angliae, Regem Galliae, Comestabilem, et alios ejus temporis Principes, Virosque celebres e Versibus Terentii false, insulseque contexta. Incipit Pasquillus ad Pontificem Romanum:

*Id sibi negotij credidit solum dari
Populo ut placerent quas fecisset fabulas.*

Pontifex Rom. de dogmatib. Lutheranis:

*Nunc illud est quod si omnes omnia sua consilia conferant,
Atque huic malo salutem quaerant, auxilij nihil adferant.
Hocce Seculum! o scelera, o genera sacrilega. &c.*

Inter alia Episcopus Leodiensis:

Fidelis dum sum, scapulas perdidi.

Et Cancellaria Regis Romanorum:

Plena rimarum sum, hac atque illac perflu.

Perorat Pasquillus ad Lectorem:

*Intus transigetur, si quid est, quod restat.
Valete et plaudite.*

In Pasquillorum Tomis II. Eleutheropoli (Basileae) 1544. 8. quorum, ut obiter dicam, Palatina nostra 5. Exemplaria, et inter ea unicam illam, si Superis Denis Codd. Theol. V. I. P. II.

placet, Dan. Heinsii Phoenicem possidet, non repertum. Foll. 6.

V. Excerpta de Potestate Imperatorum in Papas, de vitiis Paparum, Simonia Cleri, et Promotionibus

X x

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11794

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1895

C O D I C E S

1896

motionibus Episcoporum. Incipiunt: *Item quod maxime interest reipublice et omnium Christianorum et potissime Imperatoris Romani, ut summus pontifex sit immunis ab omni forde &c.* Sunt maximam partem historica et pragmatica, et inter alia prolixo loco e L. VIII. Job. Certaldi seu Bocatii de Casibus Virorum illustrium, altero item e L. II. Franc. Petrarchae de Vita solitaria constant. Ad plurimum Paragraphorum calcem legitur: T. Verd. electus. aut: Hec T. Verden. Electus. Atque haec Subscriptio, habita etiam temporum, de quibus agitur, ratione ad Theodoricum de Niem notum Autorem, qui post annos 37. in Pontificum Aulis exactos ad Verdensem Sedem vocatus eam contra Ottone[m] Brunsvic. aemulum tueri non valuit, deducit. Est enim sermo de Domino Wentzeslao Rege Romanorum moderno, memoratur in nouem annis proxime preteritis annus iubilaeus, qui anno domini millesimo trecentesimo nonagesimo ex Decreto Urbani pape sexti obseruabatur in vrbe, denique legas: Vidi enim quod dum Dominus Wentzeslaus — viuentis tunc (1376.) eius patre Carolo quarto Romanorum Imperatore in vrbe Aquisgrani in Regem Romanorum coronari deberet, et ad importunam instantiam predicti Imperatoris et quondam Caroli Regis Francie, patris moderni Regis Francie et multorum aliorum principum Gregorius papa vndecimus quendam Episcopum de Va-

sconia versus eandem urbem ad recipiendum nescio quale iuramentum ab eodem Rege Wentzeslao nomine ecclesie predictae tunc mittere vellet, et tractaretur de Notario etiam illuc mittendo cum Episcopo predicto, et ad hoc ego nominatus existerem, ego coniecturando imminetia pericula volui videre ante omnia, quale foret huiusmodi iuramentum, et per ipsum Episcopum mihi ostenso quodam sexterno papyraceo, ut videbatur, conscripto diuersis iuramentis, quae Rex ipse prestare deberet ecclesiae praefatae, admodum territus — ibidem in Auinione remansi &c. Ut haec et alia adprime Theodorico conveniunt, ita in nullo ejus Operum, quae quidem in Eruditorum manibus sunt, κατὰ λέξιν reperiuntur. Oportet igitur aliquod illius Scriptum adhuc in Bibliothecis delitescere, aut nonnisi in memorandis his Excerptis superesse. Foll. 26.

VI. Epistola gallica data Genevae 22. Octobr. hoc initio: Monseigneur. Combien que dieu vous aye proueu d'une singuliere prudence, magnanimite et aultres Vertus Requisites a l'estat, ou Il vous a constitue, et aulx affaires qu'il Vous a mis en main &c. Ex eo, quod in progressu dicatur Vir hic nobilis gerere tutelam Nepotis sui Regis, et ei commissa esse Regula divini Servitii in Anglia, facile in mentem mihi venit Eduardi Seymurii Herefordiae Comitis, qui Eduardi VI. pueritiae praefuit, et Geneva me ad Job. Calvinum deduxit. Et en

1897

P O L E M I C I.

1898

en ipsissimam Epistolam latine versam inter Calvinianas edit. Genev. 1576. p. 65. f. ubi Protectori Angliae inscripta data dicitur anno MDXLVI. pro quo fortasse reponendum XLVII. cum hoc primum anno mense Jan. Henricus VIII. obierit. Foll. 6.

VII. Consultatio de Coniugio Sacerdotum. Initium: Quæstio de coniugio sacerdotum tribus partibus constat. Prima est de maritis ad sacrum ministerium eligendis: ita ut etiam suscepto ordine in coniugali officio maneant. Altera de coniugio permittendo iis, qui cælibes ordinati sunt. Tertia de iis, qui recepto iam per occiduas ecclesias more, uoto tacito uel expresso, priusquam initiarentur, ad continentiam se obstrinxerunt. &c. Expensis in utramque partem, non sine conspicua ecclesiasticae Antiquitatis notitia et Scriptorum usu, momentis concludit sub finem Noster: Quare ut in permittendo sacerdotibus coniugio aliquid incommodi sit, tamen comparatione maioris mali et periculi, quod manifesto ex negato coniugio existere videmus, boni rationem induit. Argumenta ejus multoties hodie repeti videas ab iis, qui omni ope Clerum uxoribus beare nituntur. Citantur Erasmus, Card. Campegius, et Pigbius, unde Autorem suspicor Ge. Casanderum, qui his omnibus superfluit, vel Ge. Wicelium. Foll. 16.

VIII. Martini Bucerii Responsum datum quibusdam interrogantibus de communicatione (com-

mutatione?) vulgarium caeremoniarum. Argentorati. 14. Junij. Anno 1544. Initium: Gratiam et pacem a domino nostro Jesu Christo, fratres obseruandi et dulcissimi. Literas Vestras pietate in dominum et benevolentia erga nos plenas exhibuerunt nobis fratres optatissimi N. et N. De illorum Quaestione ita: Haud scio an ulla alia sit, de qua respondeam magis grauatum, adeo inexplicabilis est et conscientiarum in fratribus et corruptelarum in caeremonijs illis varietas. Addere poterat et animum suum inconstantem. Itaque in generali quadam cohortatione sistit. Foll. 3.

IX. Ratio doctrinae in ecclesia Embdensi de re Sacramentaria Nordæ pro concione exposita, et quid controversia rei Sacramentariae inter doctos in se contineat. Johannis a Lasco. De vagabundo hoc Zwinglii partibus adducto Polono relata sunt quaedam Cod. DXCVI. et alibi. Scriptum praefens memoratur in Lex. Univ. vernac. T. XVI. ubi etiam fontes ad Autoris vitam profant. Incipit: Cum non ita pridem ministerium meum, quod ad curam ecclesiarum attinet, deposuissem, causasque consilij huius mei Principi nostræ (Annae Oldenburg.) et omnibus consiliarijs exposuissem &c. Causas has refert in intraetabilia ministrorum multorum ingenia, qui et doctrinis perturbarent ecclesias, et vitæ insolentia ministerium suum, adeoque Evangelij causam infamarent, quorum alii Lutherum veluti

1899

C O D I C E S

1900

veluti Capernaitam, alij rursus Oecolampadium, Zuinglium, Vadianum tanquam sacramentorum contemptores, alij praeterea et Bucerum tanquam parum fidelem in sua causa doctorem impudentibus conuitijs incessant. Quemnam igitur hi Viri sequebantur? Scripta haec videntur circa an. 1550. Foll. 10.

X. Diuino Viro D. Joanni a Lasco curatori Ecclesiarum Frisiae Orientalis domino et symmistae suo colendiss. Ita in calce Epistolae Mart. Bucerii datae Argentinae XVI. Aprilis 1545. quae incipit: Gratiam et pacem Vir sanctissime. Quas apud optimum virum dominum Albertum nostrum reliquisti, eas literas hodie primum recepi, et ad rescribendum omnino impeditus. Mallem multo colloqui &c. Rescribit tamen, et Christi praesentiam in Eucharistia adstruit. Inter alia: Lutherus satisfcit, si tantum non inania signa Christi absentis in cena statuamus. — Moliri concordiam cepimus — tandemque dante domino conuenit, fatendum esse, duas res in Eucharistia exhiberi, terrenam panem et vinum, caelestem corpus et sanguinem domini, dominum ipsum. Hanc concordiam subscripserunt ecclesiae superioris Germaniae omnes solis Heluetis exceptis, inter quos tamen maior pars nobis consensit. Tigurini tantum cum paucis suum quiddam retinuerunt, et utinam tam ob Christi nomen, quam suum et Zuinglij, qui cum Lutherus nullum finem faceret nomen Zuinglij in-

sectandi, indies a concordia facti sunt alieniores, multisque scriptis tum publicis, tum priuatis Lutherum inuicem laceffuerunt &c. Et sub finem: Cruciat me merito nos, quibus dominus caetera regni sui mysteria tam benigne reuelauit, non potuisse iam intra totos XXI. annos conuenire de hoc sacratissimo et omnino populari mysterio &c. Foll. 6.

XI. Epistola Bugenbagii, Majoris, Crucigeri et Melanchthonis ad Argentoratenses, ut Cod. CCCCLXXXV. Alia item Ziegleri, Pfessingeri et Alesii ad Eosdem, ut eod. Cod. Foll. 4.

XII. Illustris. Hessiorum principi. Epistolae initium: Saepenum mecum reputo veteres ecclesiae ritus ac disciplinas, praesens tumultus mihi in Germania propemodum periculosior videtur, quam fuerunt illi alij motus &c. Mitia consilia de cautione in ritibus mutandis et abstinendo ab armis Melanchthonem loquuntur. Itaque etiam Librarius ad calcem adscripsit: Credo esse Philippi, quemadmodum et dictio ostendit, sed vetus scriptum est. Non tamen vetustius anno 1526. ut censet Ill. Seckendorffius, qui partem hujus Epistolae adfert L. II. Sect. 8. §. 14. Integra extat L. III. n. 16. Melanchthonianarum, estque ad Landgrav. Philippum. Foll. 2.

XIII. Judicium in causa Cereemoniarum retinendarum aut abolendarum cum certis cautionibus in leniorem partem inclinans. Ad calcem additur: Philippi. Quare

1901

P O L E M I C I.

1902

re *Melanchthon* illud aut literis mox relatis adjecerit, aut occasione cujusdam Conventus protulerit. Incipit: *In tanta ecclesiarum mestitia et dissipatione* (fortasse post publicatum *Interim*) *optarim quam minimum fieri mutationum &c.* Ratio petitur a dolore bonarum mentium et triumpho inimicorum. Nescio, an ullibi evulgatum. Narrat: *in loco vicino Basileæ igni crematum esse quendam propter esum carniū.* Foll. 3.

XIV. *Excerpta ex annotationibus ad Postillam J. H.* Cum Dominicanarum Tituli et Evangeliorum Initia lingua bohémica præs Scripta sint, non cunctor haec ad *Joh. Hussum* referre, cujus *Postilla* bohémica typis prodita fuere *Norimbergae 1563.* f. *Annotationes* nostrae latinae incipiunt a *Dom. I. Adventus*, de quadruplici Salvatoris Adventu, et abrumpuntur in *Dom. Sexagesimae.* Foll. 12.

XV. *Nicolai Habn* (hunc produnt initiales literae N. H.) five *Galli*, de quo, ut *Index* docet, saepius dictum est, Epistola germanica ad *Joh. Hiltner* Caussidicum *Ratisbon.* cujus dubia de veritate Verbi Dei, et Scripturarum intellectu solvere, eumque solari nititur. Initium est: *Das ewige wort Gottes vnsers himlischen vatters, welches zu diser Zeyt ist Mensch worden &c.* Additur eadem lingua *Conspectus Sermonis* habiti in Natali Domini 1549. quem una cum *Epistola* ad *Hiltnerum* missum putem,

subjectis calci iisdem literis N. H. Foll. 8.

XVI. *Mart. Bucer* Notata in *Agenda Eccl. Argentorat.* hoc titulo: *Verzeichniss des, so aus M. R. berren Kirchenordnung zu beforderung christlicher gemeinschaft zu vermercken ist, aufs beuehl vnser gepietenden berren vnd Kirchenpfleger zu S. Thoman verzeichnet.* Initium: *Erstlich ist zu mercken in der gedruckten ordnung, das von abnfang derselbigen gesetzt ist, das den pfarbern vnd helfern, mit den kirchenpflegern gepüret vnd zustebet &c.* Depromuntur et illustrantur ex *Agendis* ea, quae maxime ad Ministrorum Ecclesiae officium pertinent, et additur brevis Institutio de mediis Concordiae et Disciplinae christianae promovendae inscripta: *Kurtzer vnderricht vnd grunde christliche gemeinschaft vnd Zucht abzurichten vnd zu halten, quae ita orditur: Vnser einiger ewiger meister vnd heiland Jesus Christus, des alle wort aller seiner lehr vnd gebothen, wort seind des ewigen lebens &c.* Nescio, an impressa. Foll. 22.

XVII. *Coppie de la lettre que Me Pierre Brully serviteur de Dieu et ministre de sa parolle en son eglise francoyse estant a Strasbourg enuoya a ceulx de tourney Valencienne et aultres du pays bas ausquelz Il auoit anoncé le uangille, lors quil estoit prisonnier. Coppie ce VIIe Jour d'april 1545.* Crematus est hic *Joh. Calvini* in curando *Argentineae* Pere-

Peregrinorum coetu successor, qualem facit *Sleidanus* L. XII. propter violata *Caroli V.* Edicta, et opiniones suas clam per *Belgium* disseminatas, *Tornaci* 19. Febr. anno praedicto, ut fuisse narrat idem *Sleidanus* L. XVI. ubi et *Literarum* nostrarum meminit. Ineunt illae: *A tous fideles qui souffrent persecution pour auoir ouy la predication de leuangelic &c. Mes freres, Je rends tousjours graces a dieu, en mes prieres, de ce quil luy a pleu, nous demonstrer que nous estions des siens, en nous faisant participer tous et sentir la discipline &c. Foll. 4.*

XVIII. *Dialogus Philalethis et Genij persona et voce Echus assumpta de rebus non vulgaribus breuiter et apte respondentis.* *Lulus* cujusdam *Protestantis*, qui inchoat: *Miseram sortem bonorum et piorum uirorum, qui cum neminem ledant, ab omnibus infestantur, cumque nulli molesti sint, omnium injuria patent.* Ad istud *Philalethis* suspirium reddit *Genius* five *Echo*: *Patent.* Inter alia quaerit *Philalethes*: *Sed quid tu moliri putas Theologos Louanienses?* *Echo*: *Enses.* — *Quale tandem tibi uidetur Symbolum illud, quod triginta duobus articulis comprehensum nuper iidem concinnauere Theologi?* — *Logi.* — *Quid igitur consecutum dicis coloniensem Archiepiscopum?* — *Scopum.* — *Quid in Illustrissimo nostro Imperatore requiritur, ut foeliciter eius auspitijs haec comitia succedant Wormatiensia?*

— *Scientia.* &c. *De Comitibus* anni 1545. sermonem esse, et quae de XXXII. *Louaniensium* Articulis sub exitum anni 1544. publicatis, et quae de *Hermano Colonienfi* ad *Lutherum* verso dicuntur, evincunt. Adde, quod insuper Concilii *Tridentum* indiciti fiat mentio. *Foll. 6.*

XIX. *Excerpta latina e Dialogo*, ut praescribitur, *Italico*, in quo *Interlocutores Dominicus et Zoccolante*, qui scriptus est occasione cujusdam *Schedae Paduae* affixae per scholarem, qua tempore *Jubilei* promittebat *Indulgentiam plenariam poenae et culpae conuersis et agentibus poenitentiam et credentibus remissionem peccatorum per Domini mortem*, et proximo errata condonantibus, etsi non egrederentur edes, aut soluerent quidquam pecuniarum, *Summo pontifice etiam vel inuito.* Ad *Interlocutores* in uno margine additur: *Interuenit Studiosus et eius famulus Marcus.* In altero: *Hij dialogi nondum impressi sunt. Autorem ignoro, pie tamen scripti.* Interea bonus *Excerptor* paene nihil nisi *PP.* Sententias quasdam *Protestantium Doctrinae* in speciem faventes, et *Pontificum* vituperia ex iis depromit. In *Giornate*, ut vocant *Itali*, divisos fuisse ex aliis orae summae inscriptionibus deprehendas. Autorem pariter ignoro, nisi quis *P. P. Vergerium* subodoretur. De Tempore ex eo quis statuatur, quod dicatur *Cajetanus Cardinalis* factus sententiam suam de *Indulgentiis* retractasse. *Foll.*

1905

P O L E M I C I.

1906

4. Exemplar ipsum *Italicum* habes Cod. DXII.

XX. *Questio de Agone Chriſti*. Initium: *Video hunc morem a maioribus institutum et receptum esse in ſcholis, ut tali tempore atque ex hoc loco quaestio aliqua proponatur. In Scholis, ni fallor, Witebergensibus agimus. Quaestio porro est: Vtrum ille sudor (sanguineus Christi) secundum naturam fuerit, an non? cuius expositioni Disputator subiicit: Sed cum hac quaestio difficilior sit — defero eam uberius tractandam Clariss. et doctiss. viro D. Casp. Crucigero &c. Paucis iste. Causam agonis Christi esse iram dei aduersus mea et tua et omnium hominum peccata. Hanc scit in se tanquam uictimam effundi. De quaestione id unum: Moueor uocabulo ὀργή (Luc. 22. 44.) ut existimem hanc sudorum resolutionem fuisse totius corporis languefacti, et iam bian-tis et dissipantis sanguinem et omnes uires. Foll. 4.*

XXI. Relatio germ. de Modo Caenam Domini agendi apud Ratisbonenses, seu, *Warhafftiger Bericht eines Erbaren Rats der Stat Regenspurg, warum vnd aus was Vrsachen des herrn Abentmal, nach der Einsatzung Chriſti bey Ihnen fürgenommen vnd aufgericht, auch mit was für weyſe vnd ordnung daselbige gehalten wirdet. Anni 1542. cuius autumno Job. Forsterus Norimberga accitus Sacra Lutherana Ratisbonae induxit. Titulo alia*

manus adscriptit: *Credo impresum. Recte. Foll. 8.*

XXII. *De baptismo ac regeneratione. Descriptum e Centuria Magdeb. II. c. 4. Sentiant regenerationem fieri per baptismum et verbum &c. Foll. 1.*

XXIII. *Historia vera de pœna perfidiæ quam recitauit Philippus in leſione. Nota illa de Hospite Militi depositam pecuniam negante, et a Diabolo, qui Militi Advocatum egit, per Curiae fenestram rapto in quodam Marchiae Brandeb. Oppido. Additur in fine: Marchio Princeps narrat ad se ab eius oppidi senatu historiam in hanc sententiam perscriptam esse. Nihilo tamen minus mirum a Melanchthone recoſtam. Foll. 2.*

XXIV. *Contra Papisticas Leges Sacerdotibus probibentes matrimonium Apologia Pastoris Cembergensis, qui nuper suæ ecclesiæ consensu uxorem duxit. Erat is Barth. Bernh. Veldkirchensis, quem Seckendorffius L. I. Sect. 45. §. 104. perperam Bavarum facit, Kembergæ non procul Viteberga Parochus, primusque, qui Sacerdotibus ad Lutherum versis facem nuptialem praetulit; unde Halas ab Officialibus Card. Alberti Archiep. Magdeb. in jus vocatus Apologiam hanc sui loco submisit, non ab semet, sed, ut a Seckendorff. mox cit. disco, a Melanchthone scriptam, ut et stilius suadet. Edita est Opp. Lutheri Jen. T. II. f. 462. Constat Prooemio, quod insit: V. H.*

1907

C O D I C E S

1908

H. (Ulr. Huttenus?) *Lectori. Ecclesiae Kembergen. Episcopum seu Pastorem agit Barpt. Bernbardi &c. et ipso corpore, cuius initium: Eximij Domini Doctores, quia ad vos vocatus sum ad reddendam facti mei rationem &c. Adhaeret: Alia Defensio ad Fredericum Ducem Saxoniae, cuius patrocinium quaerit Neoyamos: Quod illustris. et reuerendis. dominus Cardinalis negat meam Apologiam esse sufficientem &c. Wittembergae in Saxonibus. Anno MDXXI. Foll. 6.*

XXV. Crisis germanica in Decretum Interim 1548. publicatum, quae incipit: *Inn dem Erstenn fürtrag vnnnd hernach Inn dem Rattschlag etlichmal werdenn die Stennd, so das beillig Euangelium angenommen, vnnnd Ire kirchen nach demselbigenn Reformiert haben, mit dem Verdacht vnnnd Vfflag beschreyen, alls ob sie vonn der allgemein rechten Cristennlichenn Kirchenn abgewichen seien &c. Subscripti: Joan. Thomannus Pfarber, Joan. Prentz prediger zu Hall. Halam Suevorum intellige; ibi enim docuit famosus Brentius. Scriptum jam indicatum alibi. Foll. 8.*

CCCCLXXXIV.

894 Codex chartaceus germ. Sec. XVI. Folior. 15. f. est Formula Religionis post editum Interim confecta a Philippo praecipue Melanchthone, cuius nomen in calce adscriptum est, *Juterboci*, ut videtur, in Conventu

Theologorum Mauritii Saxonis, et Joachimi Brandenburgici a. 1548. 7. Decembr. Dicitur enim ad Articulum de Iustificatione: de eo jam Pegaviae convenisse. Ist zu pegaw verglichen. Atqui Pegaviae fuit eo anno conventus 23. Augusti. Hoc porro Scripto Autoribus nomen mollium Confessionistarum obtigisse, doctrinamque Lutheri Scriptis et Augustanae Confessioni contrariam a Melanchthone inductam fuisse ait Nic. Helvicus in *Theat. Hist.* II. p. 52. Initium est: *Vnser bedencken stehet dairauff, das man der Roms. Kais. Majest. vnsern aller gnedichsten herrn gehorsam laisten vnd menniglich vnser aller gemute zu Ruhe &c. Dixi Juterboci; video enim apud Sleidanum L. 21. ad hunc Conventum venisse missum a Brandenburgico Joh. Islebium, Scriptumque nostrum plurimum consentire cum eo, quod Hortlederus L. III. c. 86. pro Juterbociensi edidit, cuique autorem adsignavit Flacium Illyricum. Interim etiam ad Conventum Cellensem aut Lipsiensem pertinere possit Nostrum, qua de re optime statuet is, cui ad manum fuerint *Acta Synodica Wittebergae* 1559. excusa. Ad calcem nobis adjungitur Iudicium Ordinis Equestris de hac Formula: *Der von der Ritterschafft bedencken auff der teologen raittstag cum Pastorum et Theologorum Responsio, quod apud Hortlederum non comparet.**

CCCCLXXXV.